

voda - te porvala više puta c. kr. vladu, da poduzme shodno za podignute gospodarske i shi; Kako je usljed takovih govora priznala i c. kr. vlada nuždu, da se osobito seoskomu stanovništvu pomogne; — al kako se uza sve to vidi malo ili ništa sledi tomu priznanju u proračunu za 1903. Izaknuv, da se nevolji nemôže doskôčiti samimi prinosi iz zaklade za podpore u nevolji, a da se u njez. obćinah i tu stranački dijeli, postavio je na c. kr. vladu upit, da li je voljna da se naknadno uvrsti u proračun za 1903. svota za privedenje obćih radnja u Istri; da se kod fâzidobe svote iz rećene zaklade pomogne najsiromasnijim građelom; i da se podpore narediti stranačko-politički.

Za pravo i zakon u obćini Dekani.

Isti zastupnik Spinčić izloži je interpelacijom 12. decembra postupak obćasti zadnjih dviju godina u obćini Dekani, te pitao u ime prava i zakona ministarskog predsjednika, kao upravitelja ministarstva unutarnjih poslova: kako može opravdati takav postupak svojih podrôjenih obćasti i činovnika; i da li je voljan bud obekriepiti zahtôvu odluku c. kr. namjestništva u Trstu, kojom je uništio posljednje izbore, ili naložit da se novi privedu bez otezanja, na temelju obstojećih lista, a da se privedenje izruči objektivnim i nepristranim činbenikom.

Kako i kod nas!

U vještasluzionu splitskom „Pucki List“ čitamo pod naslovom „Sobijalisti“ viesti, koju objerutke podpisjemo i koju dajemo do znanja našim radnicima, bôljedcem i svakomu onomu, koji ima posla sa novovjekimi usrêtitelji radništva i u obće trpećej pućanstva. Ona glasi: „Čujemo, da nesašno po Splitu već i po okolnih selih oblicâh nekakovi socijalisti, te pripovijedaju puku, da su oni njegovi prijatelji, koji bi ga htjeli oteš kamatništvu (tihvarstvu) i svakoj drugoj nevolji. To je dobro, ali socijalizam — što su ga nedavno pripovijedali u Splitu neki dostijaci — protivl se Boga i našim hrvatskom imenu, a to je otrov, kojemu valja preprićiti staze.

Evo nas prvih proti kamatništvu, koje nam je osobito po zagori (gorzijih krajevih) ogledalo narod do kosti; evo nas prvih, da odsudimo postupanje vlade, koja nam je nametnula klu u zôlu; koja nam nedaje zeljenice, koja nam otežava življenje tezkimi nameti; evo nas prvih, da se narod udruži i očisti, ali sve to tražimo na tvrđoni temelju nepokolebive nauke našega Spisitelja Isusa, koji je pripovjedao jednakost, sklad i ljubav medju svimi ljudimi — i pod barjakom našej slavnoj hrvatskog imena:

Putê, tko ti govôri! da ti želi dobra, a nepoznaje Boga i njegovu te, da se odrećes svog dragog hrvatskog imena; tomu otresito reci: ja sam kršćanin i Hrvat, a kao takav rađeš i boreš se za svoja prava, oteti ću se jađu i nevolji!“

Ove zlatne rieči pućkog lista 'slavljamo na srce našemu puku, te mu toplo preporučamo, da se neda varati i slepiti od ljudih, koji imadu puna usta sladkih riećih i punu vreću obećanja, koja nikada izpunili neće.

Ti novovjekimi apostoli klata se od mjesta do mjesta, od sela do sela, neradeć ništa i živjê gospodski. Sav im posao sastoji u tom, da izupste kakvu govoranaciju, punu lepkih riećih, sladkih obećanjâ, laskavih za siromahnu i patnika, komu nemogu ni pomoćti ni odmoći, jer ništa nemaju ni ista môgû. Gdje nemogu uspieti blatom, tada didele pôgdrami i klavetami na narodne zasluzite muzeve, koji su više učinili dobra svomu patnikom narodnu u jednôm danu, nego li oni za čitavog života!

Najlepši primjer svoja strasti, svoje nesnosljivosti i mrâke svoje osvetle prужaju nam socijalisti baš ovdje u Pulji, gdje na-

valjuju na mužu, koji se je siromah rodio i siromah će umrieti, premda bi bio mogao svojim umom, svojom naobrâzom i svojim znanjem gospodski i bezbrizno živiti; da nije imao srca i ljubavi do svojih koljupih narodâ; da nije za taj narod krljovao sav svoj rad; svoj trud i svoje dragocjeñje zdravlje.

Deder pokazite nam vi isrediti patnikih jednog u Vistoj stranici, jednoga izmedju Vas ili izmedju onih, koje ađefite i mučite, koji bi više učinili i više živio kao siromah, nego li je to učinio naš dr. Laganja, pak keruo Vam skitnuti kapu, slediti čamo vas verno i poslušno kao pilome oveć.

Ali toga nam pokazati nećete, jer nemôžete, pa radi toga vam i ne vjerujemo ništa, držeci vas za ono, što ste kazali: pomoćnike i saveznike one gospodujuć straneke u Istri, koja mrzi, tlači i proganja i radnika i seljaka, i u obće svakog patnika, koji njoj slepo nesluzi i koji neće da njoj robuje. Da, to je naše najdužbe osvjetljenje, koje nam neće izbiti ni vaše brbljanje ni vaše grozjeje.

Za jezikovnu ravnopravnost u Istri.

Interpelacija zastupnika Spinčića i drugova na njegovu pruzvisenost gospodina ministra-predsjednika i upravitelja ministarstva unutarnjih poslova.

Dne 12. decembra 1901. (vidi brôpisni zapisnik 85. sjednice XVII. zasjedanja od dne 17. decembra 1901. carevinskoga vieća) podnio je prvo podpisati sa drugovi na njegovu pruzvisenost gospodina ministra-predsjednika i upravitelja ministarstva unutarnjih poslova sledieći upit:

„Jeli njegova pruzvisenost voljna poduzeti korake da bude u zemaljskom saboru margrofovije Istre ravnopravnost hrvatskoga i slovenskoga jezika sa talijanskim od svih činbenika; napôse od c. kr. vlade i njezinih zastupnika i od imenovanoga, dotično imenovati se imajueć na predlog c. kr. vlade zemaljskog kapetana, već jednom nesamo praznimi riećimi u teoriji priznana, već dpaće u istinu i u praksi ustanovena, i da tako dodju odnosne ustanove, državnih temeljnih zakona i previše odluke glede hrvatskoga i slovenskoga plemena i njegovog jezika do valjanosti?“

Ovomu upitu dala je povod interpelantom jedna izvaja od strane c. kr. vlade u sjednici istarskoga sabora od dne 20. septembra 1901., tuku se talijanskog odgovora na hrvatski ili slovenski postavljen interpelecija.

Pri tom bijaše naglašeno također postapanje obćinstva, saborske većine; zemaljskog odbora i osobito zemaljskog kapetana, te c. kr. vlade napram hrvatskim i slovenskim zastupnikom i proti porabi hrvatskog i slovenskog jezika od strane istih zastupnika.

Takovo postupanje upravljeno je u istinu, kao što bijaše rećeno, ravno proti člankom 19. državnog temeljnog zakona od dne 21. decembra 1867. D. Z. L. br. 142 zajamčenihi prava svim narodim; stoji sa previše odlukami od dne 14. septembra 1896. i od dne 17. februâra 1898. u oćitoj oprieci, te se tim pravâ hrvatskoga i slovenskoga plemena u Istri; državni temeljni zakoni i previše odluke nogâmi gaze.

Radi takvog postupanja nosi glavnu krivnju c. kr. vlada, jer njezin zastupnik radi stalno po njezinih naputeli a zemaljskog kapetana imanje se na njezini predlog.

Ona može biti glede izbora osobe za posljednje imenovano mjesto prevarena; ali bi mogla kasnije u svako vreme, osobito u slučaju novoga predloga, svoja pogriješku popraviti.

„Što se tiće osobe dra. Campitelli-ona je morala znati i znala je: da je on kao zemaljski kapetan i predsjednik u saborskoj sjednici od dne 12. februâra g. 1898. označio načela, na kojim bješe, i biti te talijanske jezik razviti u jezikom u istarskom saboru; i to, po prvi put, pravisim oćitâni od dne 14. septembra 1896. i od 17. februâra 1898. kojim bijaše dotični zastupnici saborske većine imenili; da je on tešajem svojim izborim protivl poilag tog načela postupio; da nije pokazao osjetnosti, a da opelovno sablazis dogedajje u zemaljskom saboru na put istih i red uvede; da nije on medju ostalim točno po propisu podnesene interpelacije dao pruetiti uz opreku; da se iste dohidi njegovog postupanja, za koje da je odgovoran samo Njeg. Velićanstvu, da on zemaljskog podkapetana; odosnoš podpredsjednika, jer je Hrvat, posve mimolazi; da on zamećatnje čât u svih družtvih obćajno sadržuje za pokojne članove sabora; ako su Hrvati; da on ih zastavlja kao zemaljski kapetan i jezik protuzakonite zaključke zemaljskog odbora u pogledu uporabe jezika niti je podastiro Njeg. Velićanstvu na odluku, i da nije od ni druge zaključke zemaljskog odbora, kojim se primjerice zemaljski dohodci u svrhu širenja razdora, bezvjerstva, nemoralâ i pokvarenosti medju pućanstvom, za 8000 K. kroz tri godine prikraćuju, te i inače riećuju i činom u spomênutu svrhu dopriâsa; da se iz prihoda zemaljske blagajne, sa znanjem zemaljskog kapetana, za političku agitacije proti hrvatskim i slovenskomu pućanstvu; kâno što i inače u svrhu potaljanjenja zemlje raztrošio trôsi, doćim se za velike potrebe hrvatskog i slovenskog pućanstva neima tobož novca; da se u obće od kada je on zemaljskim kapetanom od strane zemaljskog odbora grubo i pristrano postupio, i da je nastala bezprimjerna službena pokvarenost u oćitânoj zemlji; da nije dra. Campitelli također kao zemaljski kapetan pravedan i nepristran muž, koji se uvijek kao stranar ponaša; da je on prigodom posljednjih zemaljskih izbora kandidirao na temelju programa, koji bijaše na taj naćin proti c. kr. vladi i proti Hrvatim i Slovincem tako nepomisljivo sastavljen, da je isto dr. odvjetništvo u Trstu prisljeno bilo zaplijeniti ga.

A usprkos svemu tomu predložila ga je c. kr. vlada opet za zem. kapetana i on bijaše takovim imenovan.

Da ne bijaše ni sada bolje u zem. saboru, moglo se je unapried znati, što se je pokazalo također u prvom zasjedanju nove serije.

Saborska većina ga, ondje, zem. kapetanom, koju su službeni činovnici umjerenom proglasili i kao takovu štiti, imoćila je posve kod izbora hrvatskih i slovenskih zastupnika (9 naproti 21. talijanskih); ona priedi hrvatske i slovenske zastupnike ako se oni služe svojim jezikom, jezikom većine pućanstva zemlje, te ne pušta medju ostalim navesti u zapisnicih u okolinu, da se je c. kr. namjestnik kod otvorenja sabora hrvatskim i slovenskim jezikom poslužio; ona je oznaćila sve gradove Istre izuzam Poreč kao nezakonito sjedište zem. sabora.

Zemaljski kapetan ostaje kod svojeg obićaja, da ne dopušta zem. podkapetana, Hrvatim, nikada predsjedati, te ga posve mimolazi.

Kadno se je proti tomu postupanju povodim jednog oćitânog slućaja; gdje bijaše jasno dokazano, da zem. kapetan zem. podkapetana načelno posve mimolazi; podneslo interpelaciju na c. kr. vladu i kod toga izaknuo; da se je tim zadalô osobito c. kr. vladi zahćenit, nije ju dao zem. kapetan pročitati jer se isti tiće tobož njegovog postupanja; i on kâosto se je i druge pute izrazio odgovâri za svoje postupanje samo Njeg. Velićanstvu.

Zem. kapetan ostaje kod svojeg postupanja, da ne dopušta nijednu interpelaciju, nijedan predlog u hrvatskom ili slovenskom jeziku, kako mu se predaju, ostavljeni pročitati, već ih daje pročitati u talijanskom jeziku; kao da bijaše u isti jezik podneseni; iz zapisnika neima ni razvidno, da se je i u hrvatskom ili slovenskom jeziku interpelacije i predloge oćitavo.

Isto tako nedolaze hrvatski ili slovenski govôri u brôpisni zapisnik; ovdje da je predsjednik niti brôpisati, niti je daje c. kr. vlada, kao što je to nekoliko puta učinila, štâćiti.

Obćinstvo na galeriji, koje vuce za hrvatskih ili slovenskih govora amo lano stolice, udara nogama, vice, zviđa, hrvatske i slovenske zastupnike vriedja, moli zem. kapetan, neka bude miran, neka se ponaša pristojno; i posto za mu, zem. kapetanu, za opelovnih izgreda u jednoj te istoj sjednici hrvatski ili slovenski zastupnici dovikivali, neka već jednom ubini red, obratio se napram njim te im obviknuo: govôrite jezikom, kojega mi razumijemo, te je tim pobudivao obćinstvo na galeriji na dalnje jednako postupanje. Kako on pristrano i u tom pogledu postupio, pokazio je u sjednici ba dne 15. julya 1902.; kâno je obiziro na jedini osobu medju obćinstvom koja je kazala, da imadu zastupnici pravo služiti se svojim jezikom, odmah dao palog, da se istu vau izvede, doćim trpi, da poćinuju talijanski stranari za oćitânih govôra slovenskih i hrvatskih zastupnika izgrede; a da jih ne dade sa galerije odvesti.

Zemaljski kapetan se obustavlja: al sada posve nezakonite zaključke zem. sabora tićue se porabe hrvatskoga ili slovenskoga jezika.

On je pokazao u obće sa svim svojim postupanjem u ovom zasjedanju; da je ostao onaj štiti; da on postupa poilag svojih u saborskoj sjednici od dne 12. februâra 1898. pročitanih načela proti previšim odlukam od dne 14. septembra 1896. i 17. veljâce 1898., da se ne brine za mit i red poilag svoje dužnosti u saboru i da postupa pristrano.

Zastupnik c. kr. vlade u saboru pokazao se je ne samo bezmoćnim napram postupanju osobito zem. kapetana, već se iz mnogih znakova dade zaključiti, da on o dogodjajih u saboru istinito ne izvjećuje i da se čâk na najvišem mjestu neistinito izvjećuje. Zastupnik vlade neće da prizna također sa svoje strane ravnopravnost hrvatskog i slovenskog jezika primjerice kad odgovora na interpelaciju.

Obzirom na u tuvodu spomênutu interpelaciju i na temelju navedenoga stavljaju podpisani na njegovu pruzvisenost gospodina predsjednika i upravitelja ministarstva unutarnjih poslova pitanje:

1. Kako je mogla njegova pruzvisenost predložiti na imenovanje dra. Campitelli-a kapetanom Istre te što kâni poduzeti, da bude u budueć pravo, zakon i red u zem. saboru Istre vladao?

2. Jeli njegova pruzvisenost voljna svojim podrôjenim činovnikom, vladinom zastupniku u istom zem. saboru, naložit, da on ravnopravnost hrvatskoga i slovenskoga jezika priznade ne samo u teoriji, već također činom potvrditi i o dogodjajih u istom nepristrano izvjesti?

U Beću, dne 12. novembra 1902.

Spinčić, Perić, dr. Ferjančić, Plančan, Gabršček, dr. Ploj, dr. Zitić, dr. Hruban, Šupuk, Blankini, dr. Stojan, dr. Ferri, Pogaćnik, Većajac, dr. Gregorić i Povše.

Sjećajte se
Drusbe sv. Cirila i Metoda
za Istru

Nastavak u prilozu.

STROJEVI ZA MALJE I ČARAPE

Koliko za domaću, toliko za uporabu obrtnu.
— Jedini i najnoviji sistem —
dobiva se kod tvrdke

MARIA SIMEONI

Trst, Corso N. 35.
Vlastita i odlikovana tvornica za
MALJE I ČARAPE
Via dell'Olmo 7 — Trst.

Zvonaru!

ne puštaj, da ti se prah sa umjetnog cvieća krpom briše ili tuče. Ako ti je što pokvareno, naručiti ćeš drugu robu, najbolje i najjeftinije kod

ANE RUPNIK,

Ljubljana, S. Petra cesta 13.

Svoj k svome!
Brat „Sokol“.

Preporučuje svoj krojački posao. Izvadjja svake vrsti, radnje, ukusno i po najnovijem sistemu, uz točnu podvorbu i najsolidnije cijene.

Ivan Videka, krojački majstor.
Via Abbazia 33.

Najbolje tambure izrađuje i prodaje
J. Stjepušin u Sisku.

Biserice po 1.00, 2.00, 3.00, 4.00, 5.00, 6.00, 7.00, 8.00, 9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00, 16.00, 17.00, 18.00, 19.00, 20.00, 21.00, 22.00, 23.00, 24.00, 25.00, 26.00, 27.00, 28.00, 29.00, 30.00, 31.00, 32.00, 33.00, 34.00, 35.00, 36.00, 37.00, 38.00, 39.00, 40.00, 41.00, 42.00, 43.00, 44.00, 45.00, 46.00, 47.00, 48.00, 49.00, 50.00, 51.00, 52.00, 53.00, 54.00, 55.00, 56.00, 57.00, 58.00, 59.00, 60.00, 61.00, 62.00, 63.00, 64.00, 65.00, 66.00, 67.00, 68.00, 69.00, 70.00, 71.00, 72.00, 73.00, 74.00, 75.00, 76.00, 77.00, 78.00, 79.00, 80.00, 81.00, 82.00, 83.00, 84.00, 85.00, 86.00, 87.00, 88.00, 89.00, 90.00, 91.00, 92.00, 93.00, 94.00, 95.00, 96.00, 97.00, 98.00, 99.00, 100.00

U izradu se primaju i sve druge vrste glazbala.

Preprodavaoci dobivaju popust.

Ukolikavana god. 1900. na svjetskoj izložbi u Parizu i 1898. na milenijumskoj izložbi u Budimpešti.

Istarska Posujilnica u Puli.

Prima zadrugare, koji uplaćuju zadrugnih članova jedan ili više po kruna 20.

Prima novac na štednju od svakoga, ako i nije član istoga 4%, kamata čisto bez ikakvog odbitka.

Vraća na štednju uložene iznose do 100 K bez predhodnog otkaza, iznose do 400 K uz otkaz od 8 dana, iznose do 1000 K uz otkaz od 14 dana; a tako i veće iznosne ako se nije kod uložnja, suglasno ustanovio veći ili manji rok za otkaz.

Zajmove (posude) daje samo zadrugarom, i to na hipoteku ili na mjenice i zadužnice uz garanciju.

Uredovni sati svaki dan od 9—12 sati pr. p. i 3—7 sati po podne; u nedjelju i blagdane osim jula i augusta mjeseca od 9—12 prije podne.

Društvena pisarna blagajna nalazi se u Via Giulia br. 5, prizemno lijevo, gdje se dobivaju približne informacije.

Ravnateljstvo.

Preuzeće gostione!

Podpisana stavlja do znanja svim članovima „Čitaonice“ i „Prvog istarskog Sokola“ te ostalom narodnom občinstvu u Puli i okolici, da je preuzela

restauraciju Stadt Pola

u kojoj će točiti najbolje vrste vina i plzenjsko pivo, dočim će biti jestvine najukusnije pripravljene uz umjerene cijene. Primaju se predplate na tjedan ili mjesec.

Preporučajuć se toplo za mnogobrojan posjet, obećaje točnu poslužbu te bilježi uz štoyanje

Jelena Kanduđer,

Podpisani preporuča p. n. občinstvu u Puli, osobito pako veleč. gg. svećenicima, učiteljima itd. iz okolice

svoj krojački posao

na glavnom trgu (Foro) br. 6 u Puli, u prvom katu.

U zalihii imade na izbor raznovrstne najmodernije tkanine za odijela, koja izvršuje točno po mjeri.

Anton Klement, krojački majstor.

L. Malitzky

urar i srebrnar.

Via Sergia 65. **POLA** Via Sergia 65.

preporuča

Omega, Longines, Schaffhaus ura za žep u zlatu, srebru i metalu koje su najtežnje ure-kazalice,

dalje ura-budilica „Junghaus“, sobnih satova raznih kovina i vrsti, svakovrstnih zlatnih i srebrnih stvari, n. pr. prsteni, naušnica, naruk vica, lanaca, igala, gumba itd., sve naprikladnije

za darove o priliki sv. potvrde (herme).

Pčelno - vošćene svieće

kilogr. po K 4-90, u vakoj težini i duljini, iz pravoga, garantirano pčelinoga voska.

Ukrasne svieće iz gori imenovanog voska, okrašene u reliefu sa zlatom, vošćenim cvietem itd. kg. po K 8—

Iste okrašene s odjeljivim cvieticama

Tamjan lagrima, najfiniji 2-40

granis 2—

Svieće za pogrebe po vrlo nizkoj cjeni. — Za pravi, glati vosak jamčim sa 2000 kruna. Gersheimovi stonji (čilji) i stakla za vješnu luč. — Isto tako mesal pitomac (stolni) i navadni, uz vrlo nizke cijene.

Preporučam se prečastnom svećenstvu i p. n. občinstvu najpoznizije,

J. KOPAČ, vošćarica u Gorici.

„CROATIA“

osiguravajuća zadruga u Zagrebu, stojeća pod zaštitom občine slob. i kralj. glavnog grada Zagreba, otvorila je

GLAVNO ZASTUPSTVO

za Istru, Goricu, Trst i Dalmaciju sa sjedištem u Puli.

Upozorujemo svakog valjanog kućegospodara, da sve svoje zgrade i pokretnine osigura proti požaru i šteti od groma kod „Croatiae“ već načela radi, da novac ne ide u tudjinu.

Osipuranja se primaju uz vrlo nizke cijene i dobro jamstvo.

Mjestni zastupnici traže se u svim selima i gradovima Istre, Gorice, Trsta i Dalmacije. Pošude se šalju na

— Glavno zastupstvo „Croatiae“ u Puli.

RODOLJUBI!

Kupujte samo Cirilo - Metodijske žigice!

VAŽNO ZA SVAKOGA!

Razprodaja!

Uz nečuvano jeftine cijene za cigih 2 for. 95 svč. može se dobiti krasna garnitura sastojća iz 14 dragocijnih nakitnih predmeta; 1 elegantni golfin ili nikalji oklopi tanao zajedno sa privjeskom. Parizki sistem.

1 golfin-igla za kravate sa imitiranimi briljantima.

1 par pozlaćenih gumba za manžete, marka „Garantie“.

1 garnitura golfin-čugmeta za košulje i ogut sastojća od 5 kom.

1 par prave srebrne naušnice sa eluzbenom puncom.

1 golfin-prsten sa elegantnim kamenom.

1 žepno ogledalo u oval-u.

Cetrnajst ovih vrijednostnih i krasnih predmetah zajedno sa anker-remontar-uram razasiješi za cigih 2 for. 95 svč. pozuećem ili ako se novac unapred doznači tvrdka

Krakov, Stradom **BRÜDER HURVIZ** 17, Austrija.

Neodgovarajuće prima se u roku od 8 dana; natrag to so novac vraća, tako da kupac nikakav risko ne nosi.

Bogato ilustrovani cijenici različitih draguljarskih stvari bađava i franko.

Preprodavaoci i posrednici traže se.

